

ДОКЛАД
НА НАЦИОНАЛНИЯ ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ
ЗА ПРОВЕРКИТЕ В ЦЕНТЪРА ЗА ПСИХИЧНО ЗДРАВЕ – ГРАД ПЛОВДИВ
ЕООД, ДЪРЖАВНАТА ПСИХИАТРИЧНА БОЛНИЦА – ГРАД РАДНЕВО И
ЦЕНТЪРА ЗА ПСИХИЧНО ЗДРАВЕ – ГРАД СТАРА ЗАГОРА ЕООД

Съобразно Заповед № РД-08-52/09.09.2016 г. на омбудсмана на Република България, г-жа Мая Манолова, екип на Националния превантивен механизъм (НПМ) в състав: д-р Мариана Патрикова и Ивелина Велкова, извърши проверки в Центъра за психично здраве – гр. Пловдив ЕООД, Държавната психиатрична болница – гр. Раднево и Центъра за психично здраве – гр. Стара Загора ЕООД.

I. ЦЕНТЪР ЗА ПСИХИЧНО ЗДРАВЕ – ГРАД ПЛОВДИВ ЕООД

1. Материална база и технически ресурс

Центърът за психично здраве (ЦПЗ) – Пловдив е разположен в масивна многоетажна сграда – частна държавна собственост. Центърът разполага с добре оборудвана материална база със 290 места.

Структура на Център за психично здраве – Пловдив обхваща:

1. Диагностично-Консултативен блок;
2. Стационарен блок;
3. Спешен сектор с отделения за лечение на психично болни мъже и жени;
4. Отделения за продължително лечение и възстановяване на психично болни мъже и жени;
5. Отделение за лечение на невротични разстройства в състояние на криза, зависими от алкохол с Програма „Дневни грижи“;
6. Дневен стационар за рехабилитация и ресоциализация на хронични психични заболявания;
7. Административно стопански блок;
8. Аптека;
9. Лаборатория за ЕЕГ диагностика на мозъка;
10. Клинична лаборатория.

В помещенията на ЦПЗ – Пловдив се поддържа добра хигиена, за нуждите на пациентите има достатъчно лично пространство. Във всяка стая има санитарен възел. Центърът разполага със зали за психотерапия и трудотерапия, както и с дневна и клуб с телевизор. През 2015 г. са извършени ремонтни дейности на част от сградния фонд.

При първоначален прием на пациенти се изготвят форми – критерии за първоначална оценка на риска при обслужване на пациенти с рисково поведение; медицинска справка; скала за оценка на суициден риск; скала за оценка на агресивност; критерии за оценка на риска при преосвидетелстване.

Случаите на имобилизация се вписват в тетрадка, като практиката е за 2 часа да се имобилизират лицата в случаи на „възбуда“ и от 3 до 6 часа в случаи на „риск от бягство“.

ЦПЗ разполага с един служебен автомобил – линейка, както и има аптека, с назначен на щат фармацевт.

В ЦПЗ – Пловдив ЕООД е разработен годишен план за провеждане на групови психотерапии, които включват разпознаване симптомите на болестта при психични разстройства, влиянието на емоциите върху психичния живот, модели за общуване, справяне със стреса, овладяване на гнева.

2. Човешки ресурси

Лечебното заведение се управлява от д-р Мариана Господинова. В състава на лечебното заведение към месец септември 2016 г. са разкрити 150 щатни бройки: 25 лекари, 125 специалисти по здравни грижи и друг немедицински персонал, в това число санитарни работници, социални работници, трудотерапевт, психолози и пр. По време на проверката не бяха настанени пациенти на задължително лечение.

Център за психично здраве – Пловдив ЕООД отговаря на изискванията на Наредба № 24 от 7 юли 2004 г. за утвърждаване на медицински стандарт „Психиатрия“. Дадената препоръка от страна на НПМ при проверката от 2015 г., свързана с определяне ниво на компетентност в съответствие с Медицински стандарт по „Психиатрия“, утвърден с Наредба № 24/07.07.2004г. на Министерството на здравеопазването (МЗ), е изпълнена.

II. ДЪРЖАВНА ПСИХИАТРИЧНА БОЛНИЦА – ГР. РАДНЕВО

1. Материална база и технически ресурс

През 2016 г. екип на НПМ извърши последваща проверка на Държавна психиатрична болница (ДПБ) – гр. Раднево. Лечебното заведение продължава да осъществява дейността си в съответствие с Постановление № 20/22.02.2000 г. за определяне на лечебни заведения по чл. 5, ал. 1 от Закона за лечебните заведения и на техните специфични функции. Въпреки отправените от омбудсмана, като НПМ, препоръки за определяне ниво на компетентност на психиатричната болница, към настоящия момент ДПБ – гр. Раднево не притежава документ с определени нива на компетентност в съответствие с медицинския стандарт „Психиатрия“, утвърден с Наредба № 24/07.07.2004 г.

Дейността на лечебното заведение се осъществява в съответствие с утвърден от директора Правилник за устройството, дейността и вътрешния ред.

В структурата на ДПБ – Раднево, са обособени:

1. Приеман кабинет;
2. Административно-стопански сектор, в който има аптечен склад, болнична кухня, пералня, парова централа, ремонтно-технически сектор, информационно обслужване, счетоводство и администрация;
3. Рехабилитационен сектор, който включва трудотерапия, културотерапия, лечебна физкултура, терапевтични общества и център по хигиена;
4. Консултативно-параклиничен сектор с психологична лаборатория, болнична лаборатория и кабинет за социално-правни консултации;
5. Стационарен сектор с 510 легла, разпределени в 9 отделения.

2. Човешки ресурси

Лечебното заведение се управлява от д-р Владимир Трънов – психиатър и специалист по здравен мениджмънт. В състава на лечебното заведение към м. септември 2016 г. са разкрити 164 щатни бройки: 19 лекари, 67 специалисти по здравни грижи, 78 – друг немедицински персонал.

При настоящата проверка екипът на НПМ следва отново да подчертае, че броят на немедицинския персонал е крайно недостатъчен.

3. Пропускателен режим и вътрешен ред

Психиатричната болница е организирана на павилионен принцип. Общата площ, върху която е разположено лечебното заведение, е 239668.65 кв.м. Голямата площ затруднява наблюдението и пропускателния режим в ДПБ – Раднево.

Пропускателният режим е разписан в Правилника за устройството и вътрешния ред (вкл. часовете за свиждания в отделенията) и се осигурява през централен портал. Режимът на пациентите в Раднево е няколко вида: разширен свободен режим, обикновен свободен режим, обикновен затворен режим и строг затворен режим.

По време на проверката беше установено, че няма промяна по отношение на контролно-пропускателния режим. Към настоящия момент, поради недостиг на финансови средства, не е сключен договор с охранителна фирма. НПМ констатира, че не са предприети действия по възстановяване на металната ограда на болницата, която в много участъци липсва.

4. Диагностични и терапевтични медицински дейности:

В ДПБ – Раднево се извършват лечебно-оздравителни дейности на пациенти с психиатрични проблеми, диагностични дейности, специфични психиатрични грижи, рехабилитационно-възстановителни дейности, съдебно-експертни и трудово-експертни дейности, консултиране по социални проблеми.

При постъпването в ДПБ – Раднево, пациентите подписват Информирано съгласие за хоспитализация и лечение. Налична е и Декларация за оттегляне на съгласие за лечение, която пациентът доброволно може да разпише и да прекрати лечението си в лечебното заведение. Около 20 % от пациентите са хоспитализирани по принудителен ред, със съдебно решение, като е определен настойник или попечител, който би трябвало да разпише информирано съгласие за пациента.

Екипът на НПМ, след направената проверка отново, констатира, че липсата на ефективни механизми за ресоциализация на болните със зависимости тежко компрометира ефекта от тяхното лечение в болничните психиатрични здравни заведения. Голяма част от пациентите се приемат за пореден път, болничният престой е продължителен, като поради спецификата на заболяванията често ДПБ поема и социални функции. Мнението на екипа на НПМ е, че няма достатъчно алтернативи за пациентите след напускане на лечебното заведение. Тази констатация се отнася до почти всички психиатрични болници.

Друг съществен проблем, отбелязван и в други доклади на НПМ, е свързан с липсата на наредба за трудовата терапия. Въпреки изискванията на чл. 151 от Закона за здравето такава наредба все още не е издадена, което представлява пречка за извършване на трудовотерапевтични дейности с нуждаещите се пациенти, а освен това лишава болничното заведение от възможност да осигури на някои от тях допълнителни доходи, макар и минимални.

III. ЦЕНТЪР ЗА ПСИХИЧНО ЗДРАВЕ – ГРАД СТАРА ЗАГОРА

Центърът за психично здраве – Стара Загора ЕООД е специализирано лечебно заведение с областни функции и осъществява диагностично-лечебна, социално-рехабилитационна и експертна дейност в областта на психичните нарушения и

психичното здраве. Той създава и поддържа регионална информационна система на лица с психични разстройства за нуждите на регистъра по чл. 147а, ал. 1 от Закона за здравето.

ЦПЗ – Стара Загора е база за обучение на студенти по специалностите „медицинска сестра“ и „акушерка“ на учащите в Медицинския факултет при Тракийски университет – Стара Загора.

След промяна в Закон за лечебните заведения през 2015 г. на ЦПЗ се определят нива на компетентност съгласно медицинския стандарт „Психиатрия“, препоръка давана многократно от НПМ към МЗ. В момента ЦПЗ – Стара Загора е в процедура за определяне на II-ро ниво на компетентност по медицинския стандарт „Психиатрия“.

1. Материално-техническа база и структура

Лечебното заведение разполага с 3 сгради от „павилионен тип“ и обширно дворно пространство. В една от сградите е базиран и общински център за предоставяне на социални услуги за хора с психични заболявания. Създадена е възможност за приемственост в грижите за лицата с психични проблеми, което НПМ отчита като добра практика.

Материалната базата на лечебното заведение е реновирана, с изключение на санитарните помещения на стационара. За тях има предписание за ремонт от РЗИ – Стара Загора и са давани препоръки и от НПМ при предходни проверки.

Лечебната дейност се осъществява в следните структури:

1. Диагностично-консултативно звено, което включва: кабинет за информационно обслужване и регистрация на пациентите; приемно-консултативен кабинет – 2 бр.; кабинет за спешни състояния; манипулационна зала; кабинет за психологична диагностика; зала за психотерапия; изолатор;

2. Звено за спешна и мобилна психиатрична помощ;

3. Звено за активно лечение на лица с тежки психични разстройства – отделение с 40 легла;

4. Звено за рехабилитация, ресоциализация и трудова терапия на лица с психични разстройства – 45 места;

5. Административно звено.

ЦПЗ не разполага с аптека, клинична лаборатория, рентген и скенер и за обезпечаване на дейността има сключени договори с други лечебни заведения.

2. Човешки ресурси

Лечебното заведение е обезпечено с кадри за дейността си. Персоналът се състои от 54 души: лекари – 12 броя с квалификационна степен „магистър“ или „доктор“, с придобита специалност или специализиращи психиатрия и други квалификации; медицински специалисти – 20 броя с образователно-квалификационна степен „специалист“ или „бакалавър“ по здравни грижи и други придобити квалификации; психолози – 3 броя; социални работници – 1 брой; организатор на дейността трудова рехабилитация – 1 брой; трудотерапевт – 1 брой; санитарни – 10 броя; други лица, извършващи административни и помощни дейности.

3. Дейност

Центърът за психично здраве – Стара Загора осъществява своята дейност според правилата за добра медицинска практика и стандарта по психиатрия, при зачитане на правата на пациентите, съобразно националното законодателство и световните харти и конвенции. В рамките на 24 часа от приемането се правят: основното психиатрично изследване чрез провеждане на диагностично интервю, обсъждане на случая, консултации и първоначална формулировка по случая, лечебен план и определяне на лекуващ лекар. При пациенти с установени психични разстройства, изпаднали в

състояния, които представляват пряка и непосредствена опасност за собственото им здраве или живот или за здравето и живота на други лица, се прилагат и мерки за временно физическо ограничаване, което се отбелязва в специален медицински журнал. Лечението на пациентите се провежда само след Информирано съгласие, дадено от пациента, негов роднина или законен представител.

За първото шестмесечие през лечебното заведение са преминали 592 пациенти, със среден престой 16,7 дни, стойността на един лекарствен възлиза на 1,20 лв., средната стойност на един храноден е 3,34 лв. Около 5% от преминалите пациенти са били настанени принудително. Леталитетът 0, 25 за първо шестмесечие.

4. Финансиране

Финансирането на ЦПЗ се осъществява от: 1/ Републиканския бюджет – МЗ по Методика за субсидиране на лечебните заведения и общински бюджет; 2/ Такси, прегледи и други услуги по утвърден ценоразпис, съобразно действащото законодателство; 3/ Дарителска дейност на местни и чуждестранни физически и юридически лица; и 4/ Други източници.

През проследения период лечебното заведение не е генерирало печалби, с което обяснява и неизвършения ремонт в санитарните възли на стационарния блок, въпреки дадените препоръки и предписания.

НАЦИОНАЛНИЯТ ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ ПРЕПОРЪЧВА:

I. На министъра на здравеопазването:

1. Да открие процедура за издаване на Държавната психиатрична болница в гр. Раднево на документ с определени нива на компетентност в съответствие с медицинския стандарт по „Психиатрия“, утвърден с Наредба № 24/07.07.2004 г.

2. Съгласувано с министъра на труда и социалната политика и министъра на финансите, да изготви Наредба за трудовата терапия съгласно изискванията на чл. 151 от Закона за здравето.

3. Да осигури допълнително финансиране на Държавна психиатрична болница – гр. Раднево за кадрова обезпеченост и за извършване на ремонт на материалната база.

II. На Общински съвет – Стара Загора:

1. Съобразно чл. 21, т. 6 от Закона за местното самоуправление и местната администрация да съдейства за извършване на ремонт в санитарните помещения на стационарното отделение на „Центърът за психично здраве – Стара Загора“ ЕООД.

ДИМИТЪР БОНГАЛОВ
ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ
„НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН
МЕХАНИЗЪМ И ОСНОВНИ
ПРАВА И СВОБОДИ НА ЧОВОКА“